

Digitalna forenzika

Andrej Brodnik

Operacijski sistem Unix

poglavje 18

- razvoj skozi zgodovino: *System V, HP-UX, BSD, ...*
- kasneje so se pojavili odprtokodne inačice:
 - Linux: RedHat, SUSE, Ubuntu, ...
 - BSD: FreeBSD, OpenBSD, NetBSD

Standardna datotečna hierarhija

- *Filesystem Hierarchy Standard* – FHS
(<http://www.pathname.com/fhs/pub/fhs-2.3.html>)
- delo prevzela *Linux Foundation*
(<http://www.linuxfoundation.org/collaborate/workgroups/lsb/fhs>)
- večinoma formalizacija BSD datotečnega sistema

Korenski imenik

- */boot* : Static files of the boot loader
- */dev* : Device files
- */etc* : Host-specific system configuration
 - */etc/opt* : Configuration files for */opt*
 - */etc/X11* : Configuration for the X Window System (optional)
 - */etc/sgml* : Configuration files for SGML (optional)
 - */etc/xml* : Configuration files for XML (optional)
- */bin* : Essential user command binaries (for use by all users)
- */sbin* : System binaries
- */lib* : Essential shared libraries and kernel modules
- */lib<qual>* : Alternate format essential shared libraries (optional)

Korenski imenik

- */home* : User home directories (optional)
- */root* : Home directory for the root user (optional)
- */media* : Mount point for removeable media
- */mnt* : Mount point for a temporarily mounted filesystem
- */opt* : Add-on application software packages
- */srv* : Data for services provided by this system
- */tmp* : Temporary files
- */usr, /var* : Separate hierachies

/usr imenik

- vsebuje datoteke, ki so namenjene samo branju
- jih uporabljajo hkrati različni sistemi
- v njem naj bi ne bilo datotek, ki so specifične za določen sistem
- izjema: /usr/local, ki je lokalni imenik določenega sistema

/var imenik

- vsebuje datoteke, ki se spreminjajo skozi čas
 - poštne in tiskalniške vrste
 - beležke (*logging*)
 - podatkovja (podatkovne baze ipd.)
 - začasne datoteke

Sistemske datoteke

- operacijski sistem je zasnovan tako, da so sistemske datoteke človeku prijazne → navadne besedilne datoteke
 - konfiguracijske datoteke: hosts, syslog.conf, ...
 - običajno v imeniku etc (/etc, /usr/local/etc, /opt/etc, ...)
 - beležke: mail, cups, ...
 - običajno v imeniku log (/var/log, /usr/local/var/log, /opt/var/log)

Konfiguracijske datoteke

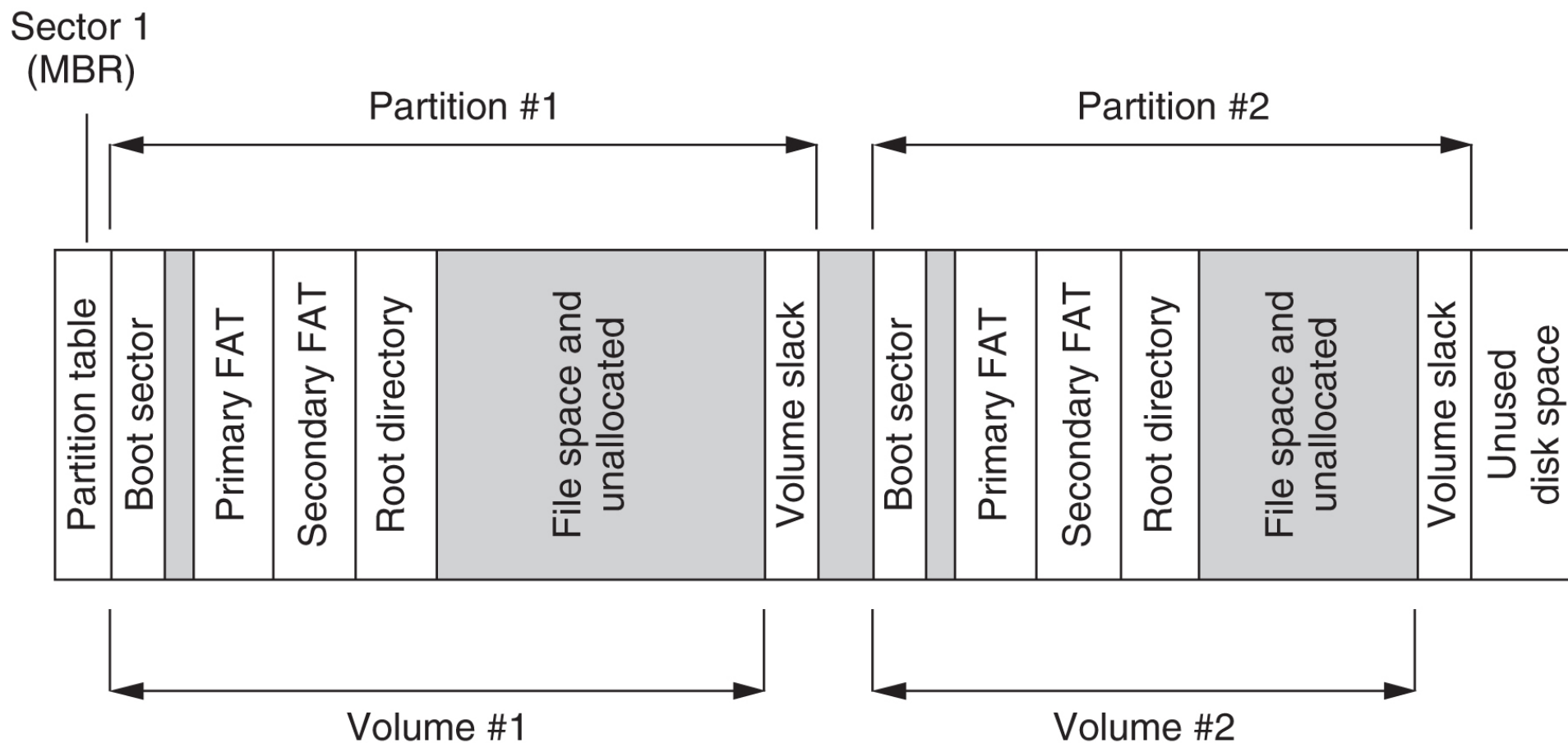
```
# $FreeBSD: release/9.0.0/etc/snmpd.config 216595 2010-12-20 17:28:15Z syrinx $
#
# Example configuration file for bsnmpd(1).
#
#
# Set some common variables
#
location := "Room 200"
contact := "sysmeister@example.com"
system := 1 # FreeBSD
traphost := localhost
trapport := 162
#
# Set the SNMP engine ID.
#
# The snmpEngineID object required from the SNMPv3 Framework. If not explicitly set via
# this configuration file, an ID is assigned based on the value of the
# kern.hostid variable
# engine := 0x80:0x10:0x08:0x10:0x80:0x25
# snmpEngineID = $(engine)
```

Beleške

```
Mar 8 00:00:00 svarun newsyslog[85254]: logfile turned over
Mar 8 00:00:12 svarun postfix/smtpd[85247]: connect from
  S0106c0c1c0ddffcf.vf.shawcable.net[70.69.32.154]
Mar 8 00:00:12 svarun postfix/smtpd[85247]: NOQUEUE: reject: RCPT
  from S0106c0c1c0ddffcf.vf.shawcable.net[70.69.32.154]: 554 5.7.1
  Service unavailable; Client host [70.69.32.154] blocked using
  bl.spamcop.net; Blocked - see
  http://www.spamcop.net/bl.shtml?70.69.32.154;
  from=<unscrupulousnessiw2@deltamar.net> to=<xxxx@brodник.org>
  proto=ESMTP helo=<deltamar.net>
Mar 8 00:00:12 svarun postfix/smtpd[85247]: lost connection after
  DATA from S0106c0c1c0ddffcf.vf.shawcable.net[70.69.32.154]
```

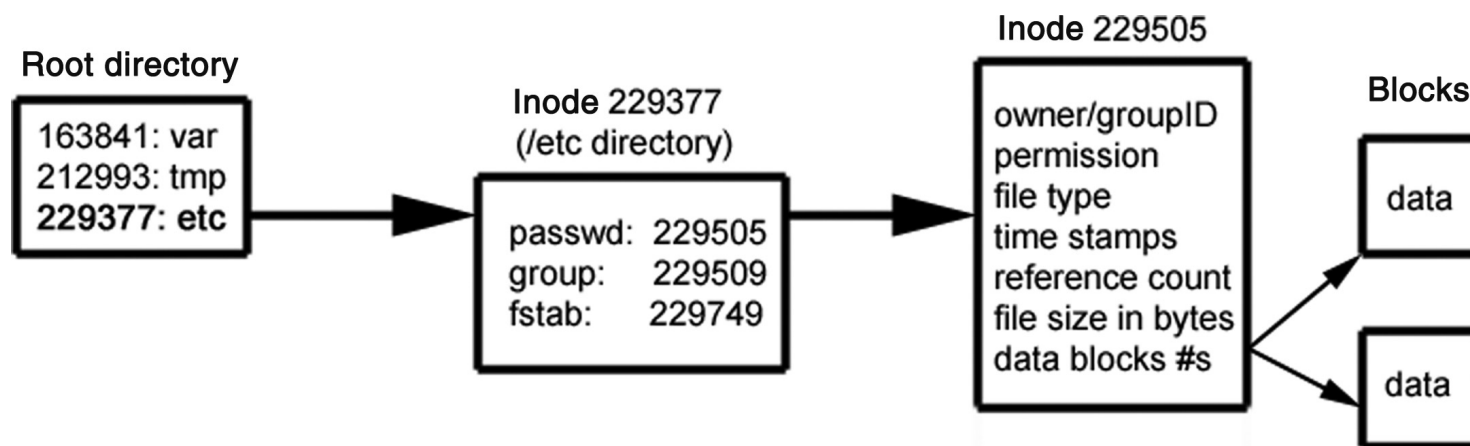
Shramba podatkov in skrivanje

- poenostavljena organiziranost diska z datotečnim sistemom FAT

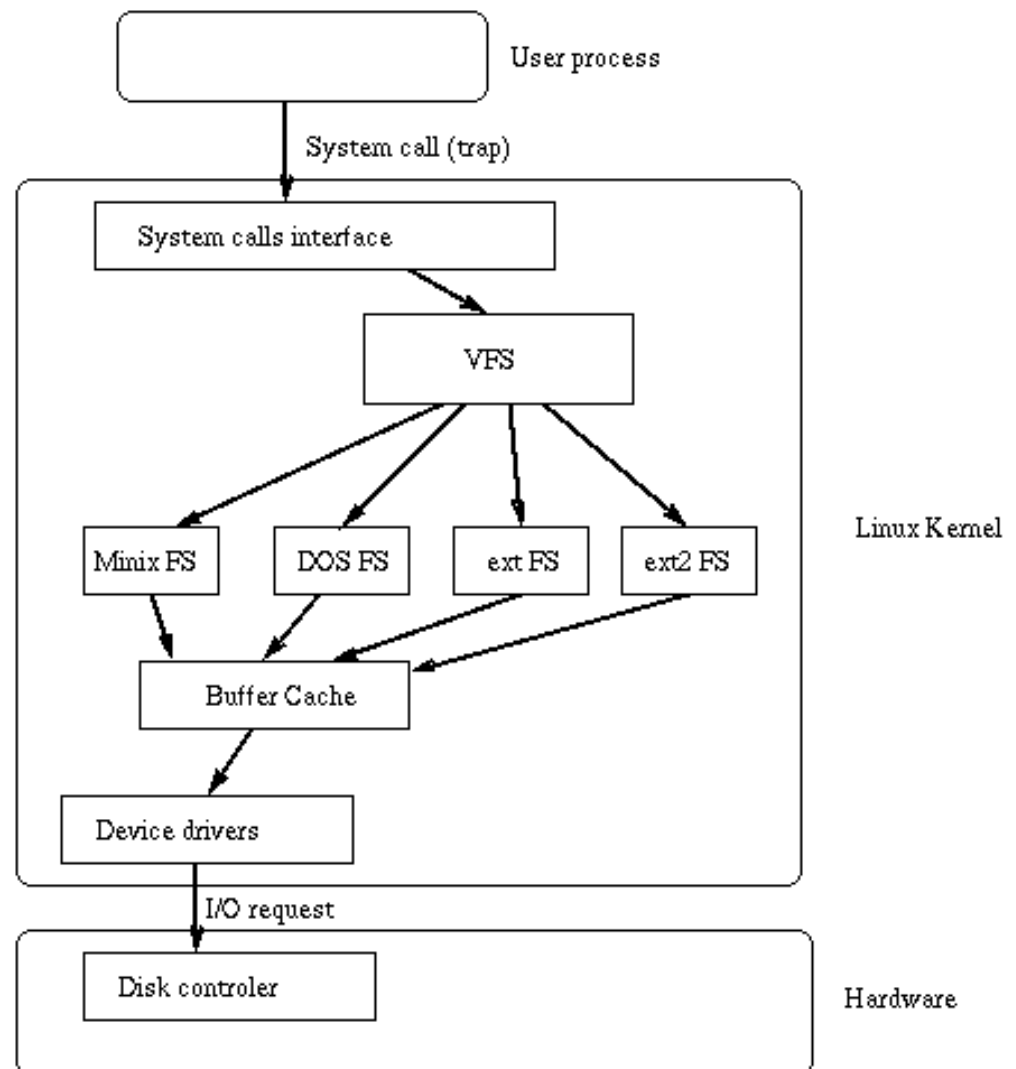
Datotečni sistemi

- imamo imenike in indeksna vozlišča (*inode*)
- inode ima podobno funkcijo kot FAT in MFT hkrati
- imenik je samo posebna oblika datoteke
 - imamo še posebne datoteke: povezave (*links*), cevovode (*pipe*), vtič (*socket*), ...

Datotečni sistemi

- najstarejši: Unix File System – UFS
- mlajša in uporabljena v sistemih Linux: ext2 in ext3
 - obstajata tudi ext in ext4
- obstaja še vrsta drugih datotečnih sistemov

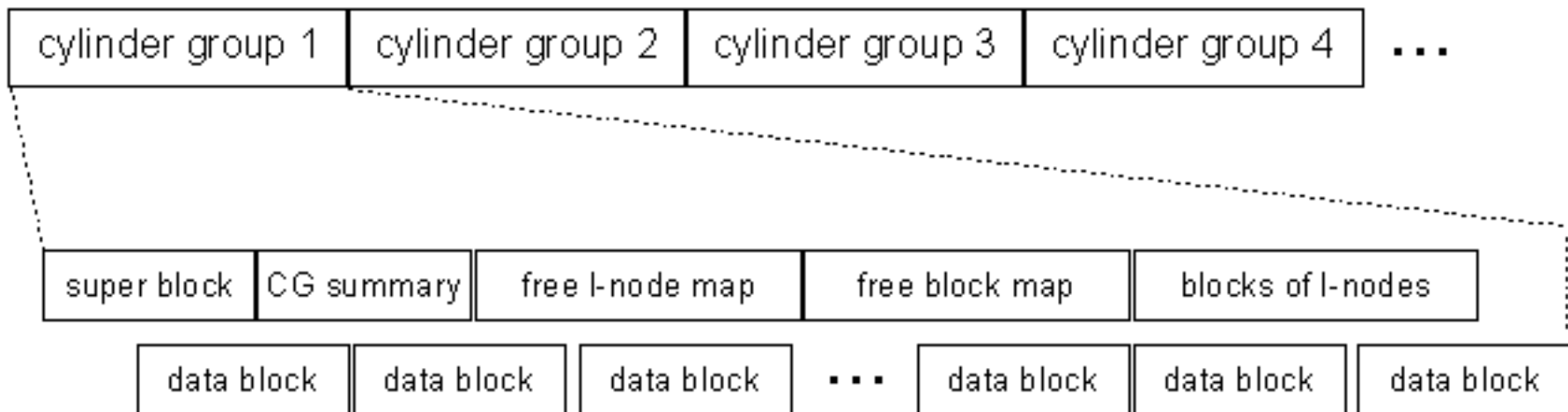
Čas v operacijskem sistemu Unix

- čas se meri v sekundah
- hrani se kot število, ki ima začetek 1. prosinca 1970 – *epoch*
 - če je čas shranjen kot 32-bitno število, bo prišlo do preliva v torek, 19. prosinca 2038 ob 03:14:07 UTC – Y2K38 problem
- UTC – *Coordinate Universal Time*: usklajena definicija časa, ki upošteva prestopna leta, prestopne sekunde, ...
 - 35. prestopna sekunda se je zgodila 30. rožnika 2012
 - usklajen čas med večimi atomskimi urami
 - eden od naslednikov GMT

Datotečni sistemi UFS

- definiran, ko je bil uveden VFS v BSD4.2
- uporabljen v *BSD sistemih
- kasneje uporabljen v Solaris OS

vir: *Solaris Internals, The UFS File System*, Updated by Frank Batschulat, Shawn Debnath, Sarah Jelinek, Dworkin Muller, and Karen Rochford

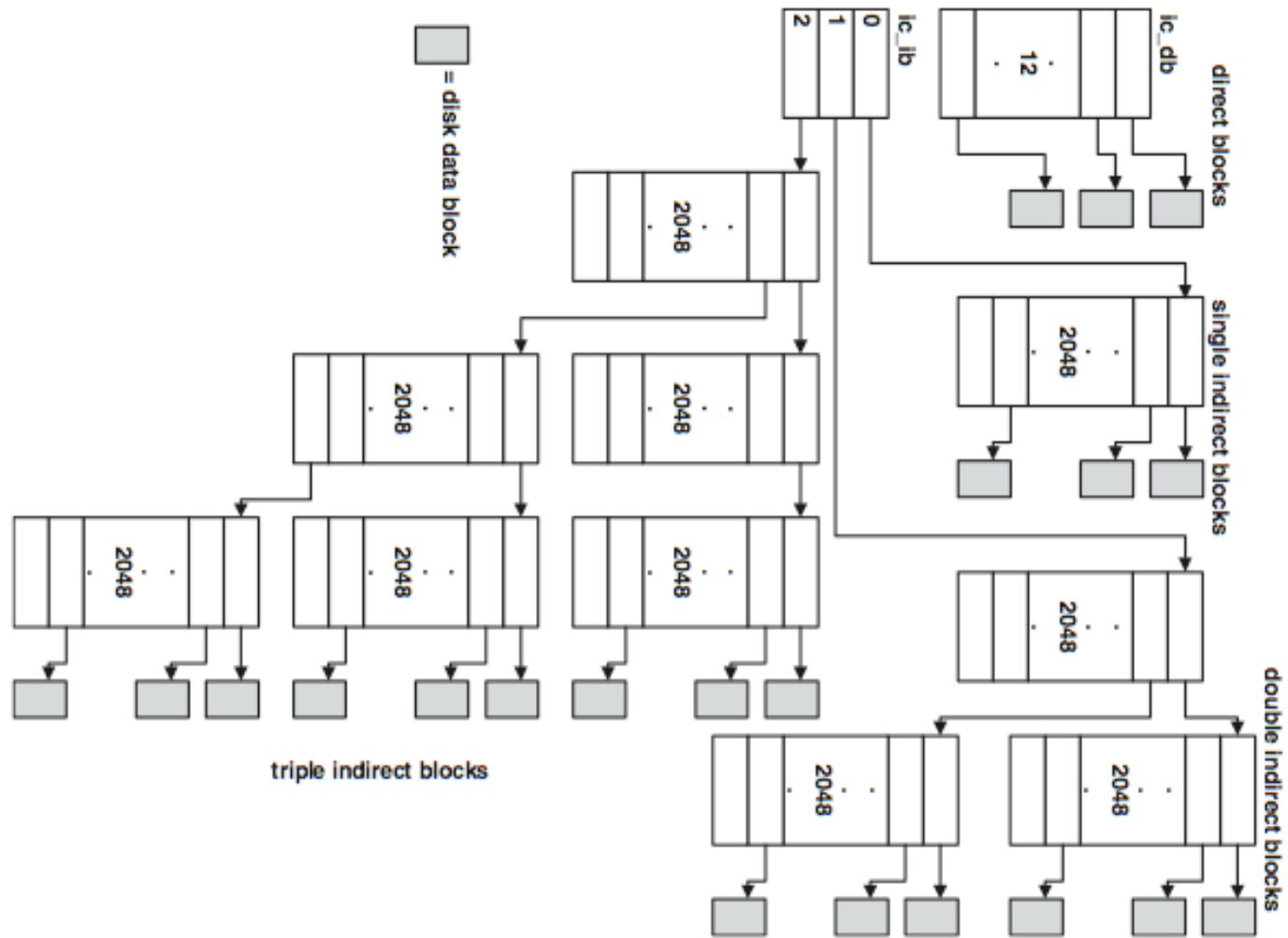

UFS – indeksno vozlišče

```
struct dinode {
    u_int16_t      di_mode;          /* 0: IFMT, permissions; see below. */
    int16_t       di_nlink;         /* 2: File link count. */
    union {
        u_int16_t oldids[2];       /* 4: Ffs: old user and group ids. */
        int32_t   inumber;         /* 4: Lfs: inode number. */
    } di_u;
    u_int64_t     di_size;          /* 8: File byte count. */
    int32_t       di_atime;         /* 16: Last access time. */
    int32_t       di_atimensec;    /* 20: Last access time. */
    int32_t       di_mtime;        /* 24: Last modified time. */
    int32_t       di_mtimensec;    /* 28: Last modified time. */
    int32_t       di_ctime;        /* 32: Last inode change time. */
    int32_t       di_ctimensec;    /* 36: Last inode change time. */
    ufs_daddr_t   di_db[NDADDR];   /* 40: Direct disk blocks. */
    ufs_daddr_t   di_ib[NIADDR];   /* 88: Indirect disk blocks. */
    u_int32_t     di_flags;         /* 100: Status flags (chflags). */
    int32_t       di_blocks;       /* 104: Blocks actually held. */
    int32_t       di_gen;          /* 108: Generation number. */
    u_int32_t     di_uid;          /* 112: File owner. */
    u_int32_t     di_gid;          /* 116: File group. */
    int32_t       di_spare[2];     /* 120: Reserved; currently unused */
}
```

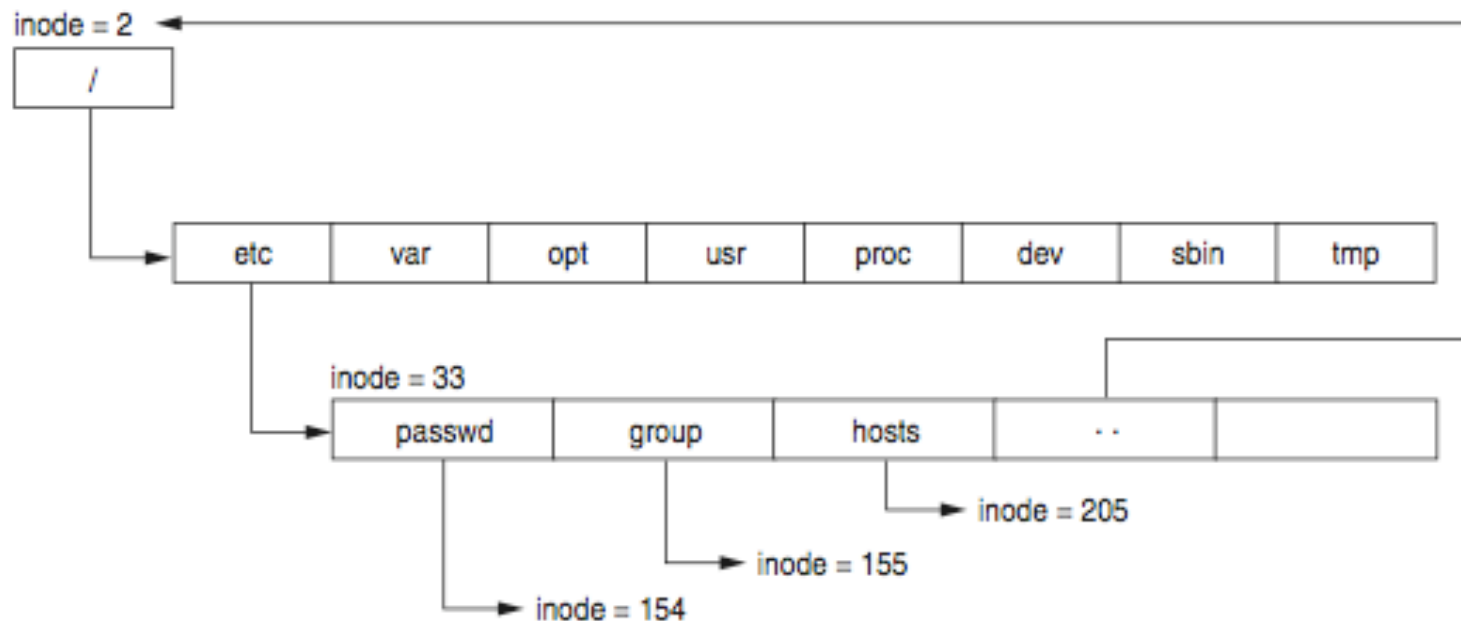
ufs/dinode.h

UFS – datoteční systémy

UFS – imeniška datoteka

- posebna datoteka, ki sestoji iz delov imenika
- System V je imel predoločeno velikost imenika
- korenski imenik je opisan v inode 2
- vsak imenik ima poseben vnos .., ki pove, kje je starš

UFS – imeniški vnos

```
#define      MAXNAMLEN 255
struct direct {
    u_int32_t d_ino;      /* inode number of entry */
    u_int16_t d_reclen;   /* length of this record */
    u_int8_t  d_type;     /* file type, see below */
    u_int8_t  d_namlen;   /* length of string in d_name */
    char      d_name[MAXNAMLEN + 1];
                                /* name with length <= MAXNAMLEN */
};
```

ufs/dir.h

- *Izziv:* čemu je namenjen zapis reclen? Se to da izkoristiti za skrivanje podatkov?
- *Izziv:* kaj je to ACL? Kako je implementiran pri ufs?

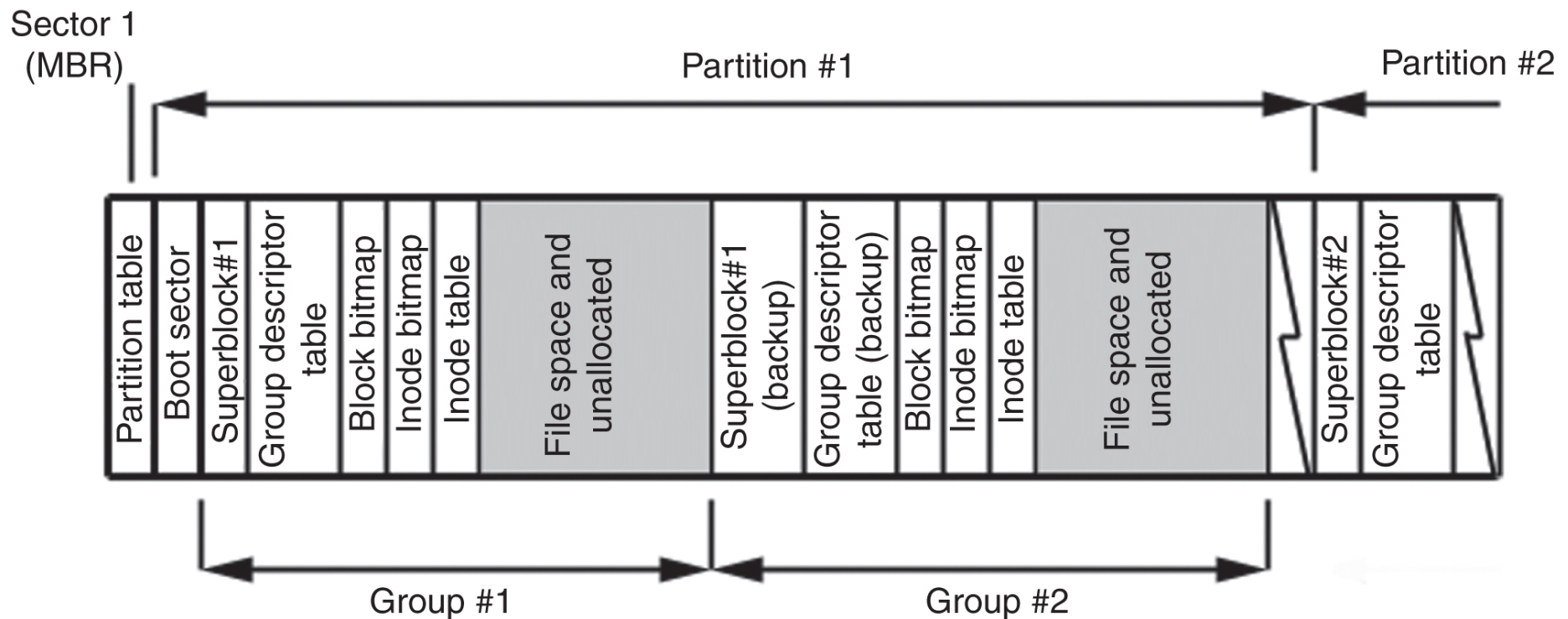
UFS – nadblok

- nadblok (*superblock*) hrani opis konfiguracije skupine cilindrov
- raztreseno po disku – na začetku vsake skupine cilindrov
 - da se ohrani konfiguracija, če se en zapis izgubi
- orodje **dumpfs**

- *Izziv:* poiščite strukturo nadbloka. Kako vemo, da imamo opravka z UFS datotečnim sistemom? Kje to piše? Preberite superblock z vašega unix datotečnega sistema in v njem ugotovite, za kateri datotečni sistem gre.

Datotečni sistem ext2

- osnovna struktura podobna kot pri ufs
- namesto skupin cilindrov, govorimo o skupinah blokov
- imeniki in indeksna vozlišča – kot pri UFS

Datotečni sistem ext2

- orodje za pregledovanje diska: Linux Disk Editor (LDE)
(<http://lde.sourceforge.net/>)

```
lde v2.6.0 : ext2 : /dev/hdd2
Inode:                2 (0x00000002)  Block:                0 (0x00000000)

0x00000002: drwxr-xr-x  21      4096  .
0x00000002: drwxr-xr-x  21      4096  ..
0x0000000B: drwxr-xr-x   2     16384  lost+found
0x00008001: drwxr-xr-x   2      4096  boot
0x00010001: drwxr-xr-x  17     77824  dev
0x00020001: drwxr-xr-x   2      4096  proc
0x0000000C: -rw-r--r--   1         0  .autofsck
0x00028001: drwxr-xr-x  17      4096  var
0x00034001: drwxrwxrwt   8      4096  tmp
0x00038001: drwxr-xr-x  49     4096  etc
0x00048001: drwxr-xr-x  15      4096  usr
0x00598003: drwxr-xr-x   2      4096  bin
0x00640003: drwxr-xr-x   3      4096  home
0x0064C003: drwxr-xr-x   2      4096  initrd
0x00650003: drwxr-xr-x   7      4096  lib
0x00660003: drwxr-xr-x   4      4096  mnt
0x0066C003: drwxr-xr-x   2      4096  opt
0x00670003: drwxr-x---   7      4096  root
0x0067C003: drwxr-xr-x   2      4096  sbin
0x0044C04C: drwxr-xr-x   2      4096  misc
0x000E0021: drwxr-xr-x   4      4096  e1
```

Datotečni sistem ext2

```
lde v2.6.0 : ext2 : /dev/hdd2
Inode:      229505 (0x00038081)  Block:      0 (0x00000000)

-rw-r--r--  1 root      root          1186  Tue Sep 24 08:57:40 2002

TYPE: regular file  LINKS:    1          DIRECT BLOCKS=0x000703F9
MODE: \0644        FLAGS: \10
UID: 00000(root)   GID: 00000(root)
SIZE: 1186         SIZE(BLKS): 8

ACCESS TIME:      Tue Nov 26 11:10:18 2002
CREATION TIME:    Tue Sep 24 08:57:40 2002
MODIFICATION TIME: Tue Sep 24 08:57:40 2002
DELETION TIME:    Wed Dec 31 19:00:00 1969
```

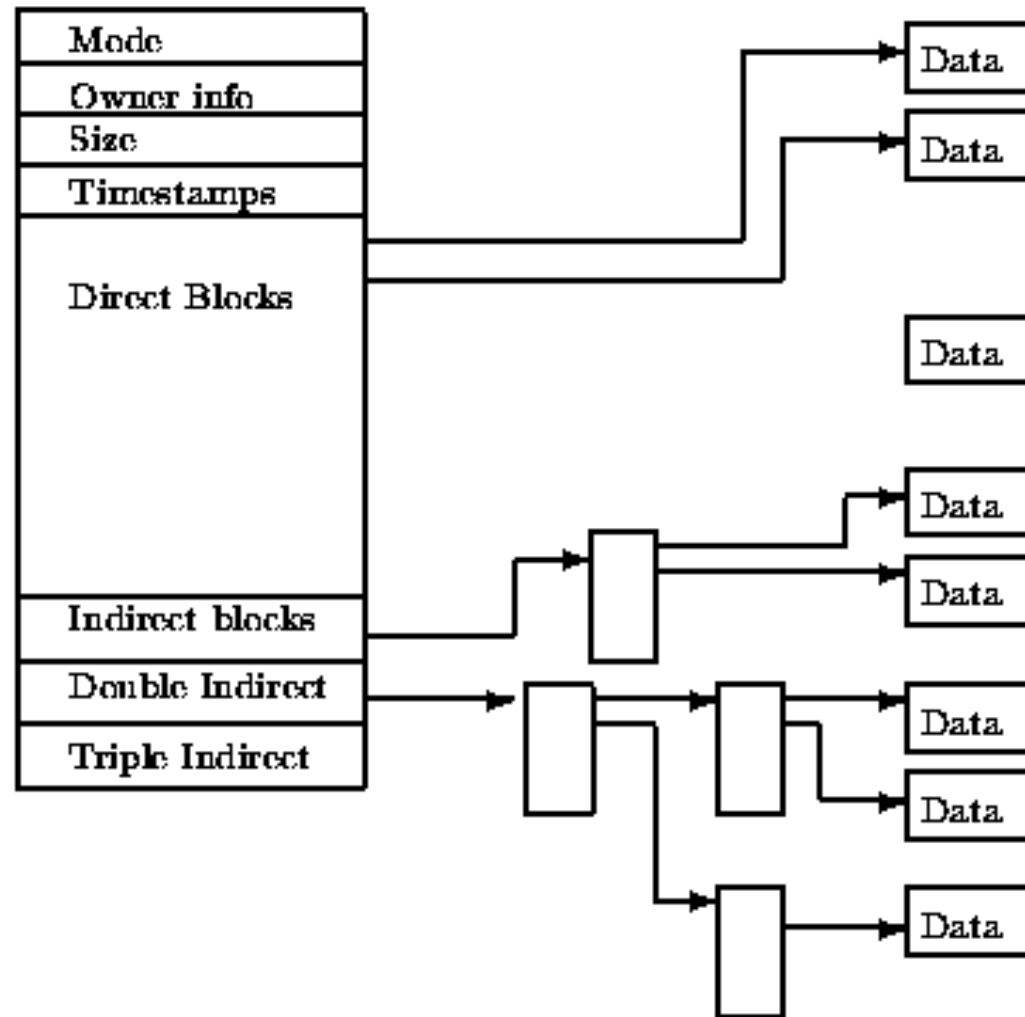
```
INDIRECT BLOCK=
2x INDIRECT BLOCK=
3x INDIRECT BLOCK=
```

ext2 – indeksno vozlišče

```
struct ext2_inode {
    __u16    i_mode;          /* 0: File mode */
    __u16    i_uid;          /* 2: Owner Uid */
    __u32    i_size;         /* 4: Size in bytes */
    __u32    i_atime;        /* 8: Access time */
    __u32    i_ctime;        /* 12: Creation time */
    __u32    i_mtime;        /* 16: Modification time */
    __u32    i_dtime;        /* 20: Deletion Time */
    __u16    i_gid;          /* 24: Group Id */
    __u16    i_links_count;  /* 26: Links count */
    __u32    i_blocks;       /* 28: Blocks count */
    __u32    i_flags;        /* 32: File flags */
    __u32    l_i_reserved1;   /* 36: OS dependent 1 */
    __u32    i_block[EXT2_N_BLOCKS]; /* 40: Pointers to blocks */
    __u32    i_generation;   /* 100: File version (for NFS) */
    __u32    i_file_acl;     /* 104: File ACL */
    __u32    i_dir_acl;     /* 108: Directory ACL */
    __u32    i_faddr;        /* 112: Fragment address */
    __u8     l_i_frag;        /* 116: Fragment number */
    __u8     l_i_fsize;      /* 117: Fragment size */
    __u16    i_pad1;         /* 118: */
    __u32    l_i_reserved2[2]; /* 120: OS dependent 2 */
};
```

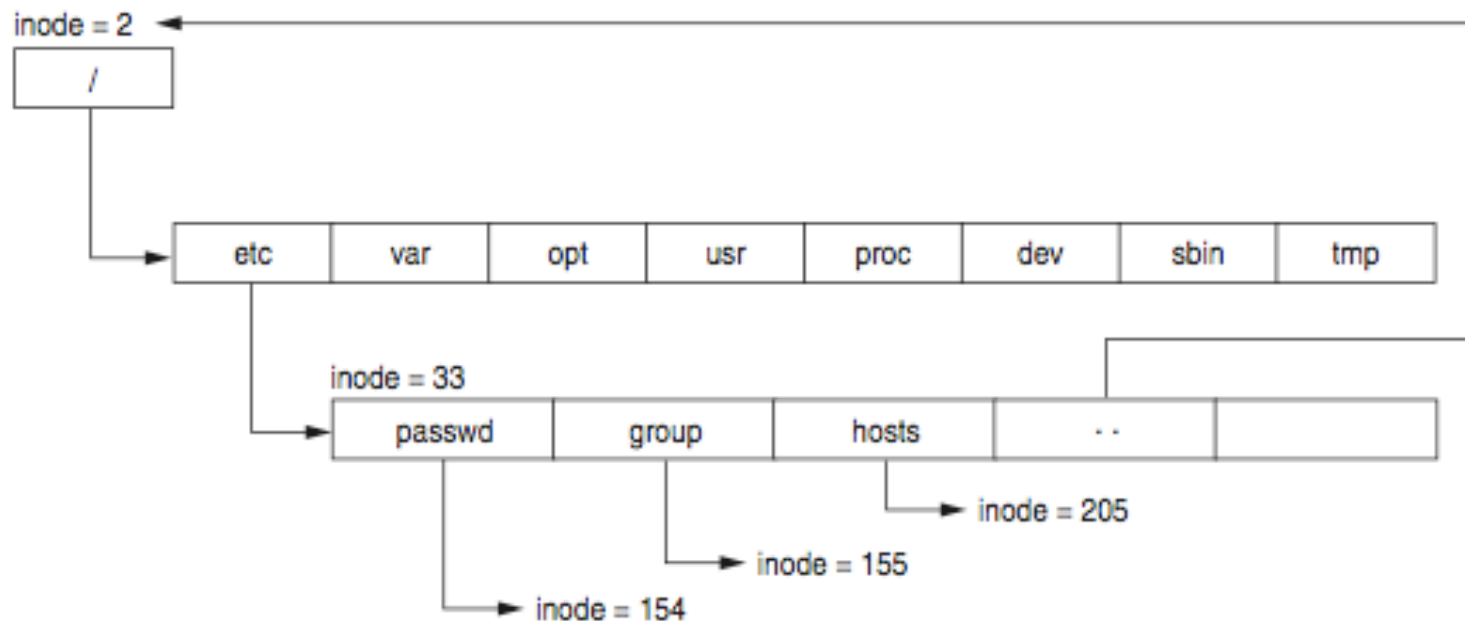
ext2fs/ext2_fs.h

ext2 – indeksno vozlišče

Imeniška datoteka

- posebna datoteka, ki sestoji iz delov imenika
- System V je imel predoločeno velikost imenika
- korenski imenik je opisan v inode 2
- vsak imenik ima poseben vnos .., ki pove, kje je starš

ext2 – imeniški vnos

```
#define      EXT2FS_MAXNAMLEN 255
struct  ext2fs_direct {
    u_int32_t e2d_ino;          /* inode number of entry */
    u_int16_t e2d_reclen;      /* length of this record */
    u_int8_t  e2d_namlen;      /* length of string in d_name */
    u_int8_t  e2d_type;        /* file type */
    char      e2d_name[EXT2FS_MAXNAMLEN];
                                /* name with length <=
    EXT2FS_MAXNAMLEN */
};
```

ext2fs/ext2fs_dir.h

ext2 – nadblok

- nadblok (*superblock*) hrani opis konfiguracije skupine blokov
- raztreseno po disku – na začetku vsake skupine blokov
 - da se ohrani konfiguracija, če se en zapis izgubi
- orodje **dumpfs**

- *Izziv:* poiščite strukturo nadbloka ext2. Primerjajte jo s strukturo UFS superbloka.

Datotečni sistem ext3

- avtor Stephen Tweedie 1999 / 2000 / 2001
- osnovna struktura enaka kot pri datotečnem sistemu ext2
 - razdelitev na skupine blokov vključno z nadblokom (*superblock*)
 - imeniki in indeksna vozlišča
 - vodenje evidence o disku
- dodana je možnost hranjenja dnevniške strukture
- osnovni datotečni sistem OS Linux

Dnevniki ext3

- v dnevnikih se hranijo zapisi o vseh spremembah v datotečnem sistemu
- dnevniška struktura omogoča tri vrste vodenja dnevnika:
 - celovit dnevnik (*journal*): hrani se vse; tako metapodatke kot vsebino – najbolj varno
 - zaporedno (*ordered*): hranijo se samo metapodatki vendar se shranijo po uspešno opravljeni operaciji – srednje varno
 - zapiši (*writeback*): podobno kot zaporedni, le da se shranjujejo dnevniški zapisi hkrati z dejanskimi zapisi – najmanj varno

Dnevniki ext3

- dnevnik je zaporedna datoteka
- zapisi so shranjeni pred prvo skupino blokov
- dnevniška skupina je sestavljena podobno kot bločna skupina:
 - dnevniški nadblok
 - opisi transakcij

Dnevniki ext3

- opis transakcij vsebuje tri vrste blokov:
 - opisni blok (descriptor block): začetek transakcije
 - metadata bloki: opisi transakcije
 - zaključni blok (*commit block*): zaključek transakcije
 - preklicni blok (revoke block): če pride do napake in vsebuje seznam blokov v datotečnem sistemu, ki jih je potrebno ponovno namestiti (restavrirati)
- vsi (tudi nadblok) se prično z magično številko:
 - JFS_DESCRIPTOR_BLOCK 1
 - JFS_COMMIT_BLOCK 2
 - JFS_SUPERBLOCK_V1 3
 - JFS_SUPERBLOCK_V2 4
 - JFS_REVOKE_BLOCK 5

Dnevnik ext3

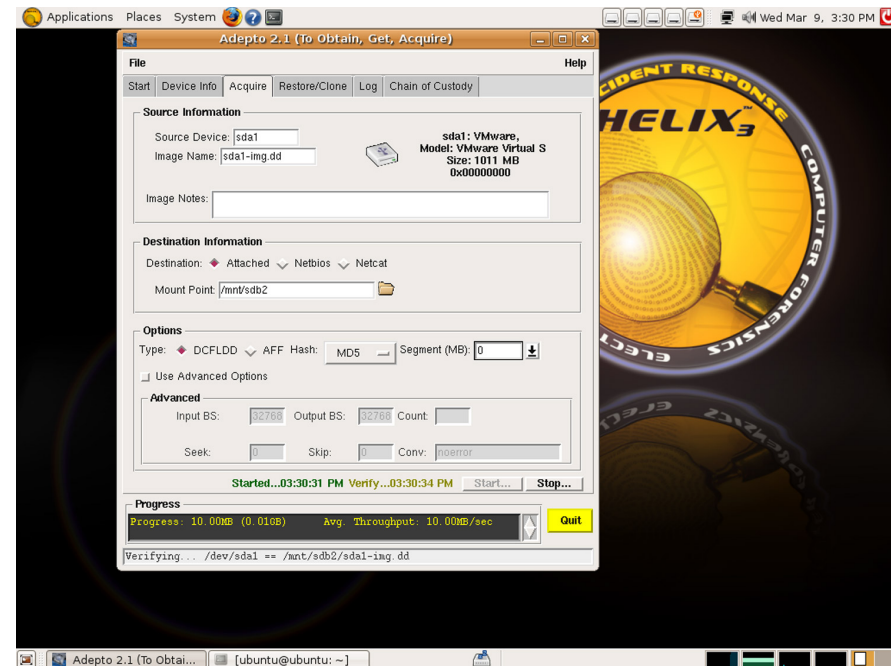
- *Izziv:* preučite strukturo nadbloka (npr. <http://linuxsoftware.co.nz/wiki/ext3>) . Pridobite blok iz svojega datotečnega sistema in komentirajte njegovo vsebino.
- *Izziv:* Kako dobiti nazaj izbrisano datoteko v sistemu ext2 in kako v ext3? Kaj pa v ufs?

Datotečni sistemi

- obstajajo še drugi datotečni sistemi
 - reiserFS, XFS, gfs, afs, ext4, HSM, ...
- *Izziv:* naredite podobno analizo za omenjene sisteme kot smo jo naredili za ufs in ext.
- *Izziv:* Primerjajte opisane datotečne sisteme med seboj – v katerem lahko kje skrijemo kakšne podatke?
- *Izziv:* pripravite kolegu poljuben datotečni sistem in naj kolega ugotovi, za kateri sistem gre.

Forenzični viri

- za analizo slike diska uporabljamo samostojne operacijske sisteme
- primer: Helix (Ubuntu)
- *Izziv:* pripravite si Helix CD in preverite, kakšna orodja so že na njem.
- *Izziv:* poiščite še kakšne druge podobne sisteme.

Forenzični viri

- orodje *SleuthKit z Autopsy Forensic Browser*

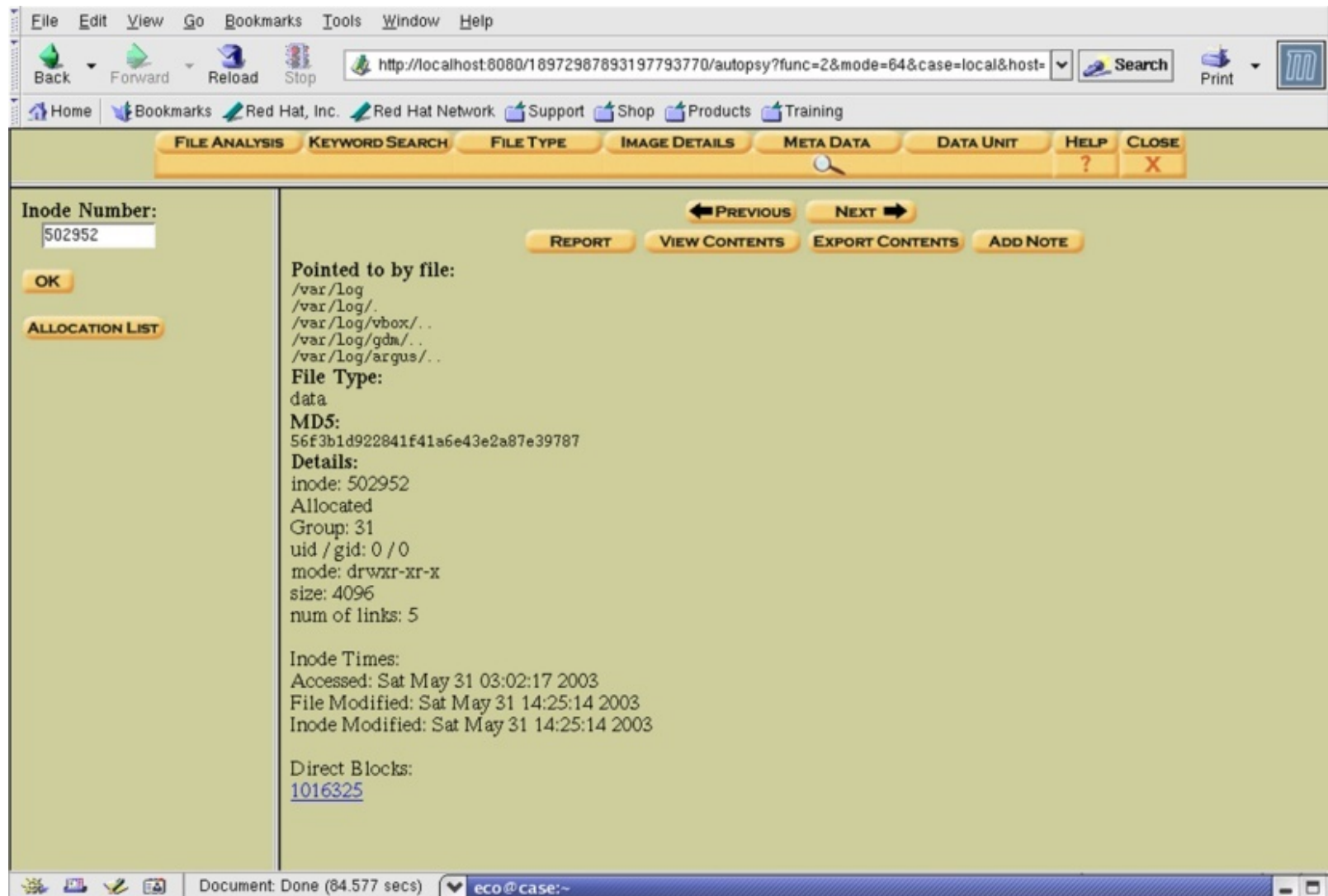
The screenshot displays the Autopsy Forensic Browser interface. The top menu bar includes File, Edit, View, Go, Bookmarks, Tools, Window, and Help. The address bar shows the URL: <http://localhost:8080/29901933273142676669/autopsy?func=2&mode=16&case=honeyne&t>. The main interface is divided into several sections:

- Navigation:** Home, Bookmarks, Red Hat, Inc., Red Hat Network, Support, Shop, Products, Training.
- Analysis Tools:** FILE ANALYSIS (selected), KEYWORD SEARCH, FILE TYPE, IMAGE DETAILS, META DATA, DATA UNIT, HELP, CLOSE.
- File List:** A table showing deleted files with columns for path, name, and timestamps.
- File Details:** ASCII (display - report) * Strings (display - report) * Export * Add Note. File Type: ASCII text.
- Contents of File:** /etc/passwd

Path	Name	Created	Modified	Accessed	Size	Deleted	Recovery
r / r	passwd	2000.11.08 09:55:58 (EST)	2000.11.08 22:10:00 (EST)	2000.11.08 09:55:58 (EST)	657	0	0
r / r	passwd-	2000.11.04 20:05:26 (EST)	2000.11.04 20:05:26 (EST)	2000.11.04 20:05:26 (EST)	702	0	0
r / r	passwd_0LD	2000.11.04 20:05:26 (EST)	2000.11.04 20:05:26 (EST)	2000.11.04 20:05:26 (EST)	702	0	0

```
root:x:0:0:root:/root:/bin/bash
bin:x:1:1:bin:/bin:
daemon:x:2:2:daemon:/sbin:
adm:x:3:4:adm:/var/adm:
lp:x:4:7:lp:/var/spool/lpd:
sync:x:5:0:sync:/sbin:/bin/sync
halt:x:7:0:halt:/sbin:/sbin/halt
mail:x:8:12:mail:/var/spool/mail:
news:x:9:13:news:/var/spool/news:
uucp:x:10:14:uucp:/var/spool/uucp:
operator:x:11:0:operator:/root:
games:x:12:100:games:/usr/games:
gopher:x:13:30:gopher:/usr/lib/gopher-data:
ftp:x:14:50:FTP User:/home/ftp:
nobody:x:99:99:Nobody:/:
xfs:x:43:43:X Font Server:/etc/X11/fs:/bin/false
named:x:25:25:Named:/var/named:/bin/false
postgres:x:26:26:PostgreSQL Server:/var/lib/pgsql:/bin/bash
drosen:x:500:500:./home/drosen:/bin/bash
```

Forenzični viri – raziskava z *SleuthKit*

B

Forenzični viri – raziskava z *SleuthKit*

The screenshot shows the SleuthKit web interface. The main display area is divided into two sections. The top section shows the current directory path `/var/log/` and two buttons: `ADD NOTE` and `GENERATE MD5 LIST OF FILES`. Below this is a table of files and directories.

DEL	Type	NAME	MODIFIED	ACCESSED	CHANGED	SIZE	UID	GID	META
	dir	/in							
	d/d	/	2003.03.18 07:21:10 (EST)	2003.05.31 03:02:15 (EST)	2003.03.18 07:21:10 (EST)	4096	0	0	178465
	d/d	/	2003.05.31 14:25:14 (EST)	2003.05.31 03:02:17 (EST)	2003.05.31 14:25:14 (EST)	4096	0	0	502952
	d/d	argus/	2003.05.21 22:14:02 (EST)	2003.05.31 03:02:17 (EST)	2003.05.21 22:14:02 (EST)	4096	0	0	1120108
	r/r	boot.log	2003.05.31 14:25:45 (EST)	2003.05.30 17:49:33 (EST)	2003.05.31 14:25:45 (EST)	5796	0	0	503989
	r/r	boot.log.1	2003.05.20 07:08:14 (EST)	2003.05.30 17:49:33 (EST)	2003.05.25 03:02:03 (EST)	0	0	0	504404

The bottom section of the interface shows a file tree with the following structure:

- +/sk
- +/sl
- +/sv
- +/tr
- +/uk
- +/vi
- +/zh_TW
- +/TDC
- +/index
- +/xkb
- +/xdm
- +/authdir
- +/tmp
- +/log
- +/vbox
- +/gdm
- +/argus
- +/cache
- +/nan
- +/x11R6
- +/cat1
- +/cat2
- +/cat3
- +/cat4
- +/cat5
- +/cat6
- +/cat7
- +/cat8
- +/cat9
- +/catn

Forenzični viri

- video *File System Forensic Analysis*
(www.youtube.com/watch?v=rmG8yt1WpuA)
- različne organizacije
 - SANS Institute (*Sysadmin, Audit, Networking, and Security*): tečajji, literatura, ...
 - The HoneyNet Project (<http://www.honeynet.org/>)
- *Izziv*: pogledjte si izzive na <http://www.honeynet.org/challenges> in se lotite katerega od njih.

Forenzični viri

- nekaj zanimivih in bogatih referenc:
 - B. Carter, *File system forensic analysis*. Addison-Wesley, 2005.
 - Gregorio Narváez, *Taking advantage of Ext3 journaling file system in a forensic investigation*. SANS Institute, 2007.